

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
Maria-Helena.Rahumets@mkm.ee

Teie 27.05 2026 e-kiri
Meie 13.08.2026 nr 1-12/38

Eesti Kaubandus-Tööstuskoja pöördumine seoses kollektiivse töötüli lahendamise seaduse § 21 lõikega 4

15.05.2026 pöördus Eesti Kaubandus-Tööstuskoda (EKTk) Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi (MKM) ja sotsiaalpartnerite poole ettepanekuga leppida kokku elanike ja majanduse esmavajadusi rahuldavate ettevõtete ja asutuste loetelu, et Vabariigi Valitsus saaks selle võimalikult kiiresti kehtestada. 18.06.2026 lubasime MKM-le esitada EAKL seisukoha 2026. aasta augusti lõpuks.

Kehtiv KTLS sõnastus:

§ 21. Streigi korraldamise õiguse piiramine

(1) Streigid on keelatud:

1) valitsusasutustes ja muudes riigiorganites ning kohalikes omavalitsustes;

2) Kaitseliidus, kohtutes ning päästeasutustes.

(1¹) Käesoleva paragrahvi lõiget 1 ei kohaldata isiku suhtes, kes töötab selles lõikes nimetatud asutuses või organisatsioonis töölepingu alusel, välja arvatud päästeasutuses töölepingu alusel töötavad päästetöötajad ning Kaitseministeeriumis, Kaitseressursside Ametis, Kaitseväes ja Kaitseleiidus töölepingu alusel töötavad isikud.

(2) Käesoleva paragrahvi 1. lõikes nimetatud asutustes ja muudes organisatsioonides lahendatakse kollektiivsed töötülid läbirääkimiste teel riikliku lepitaja vahendusel või kohtus.

(3) Elanike ja majanduse esmavajadusi rahuldavates ettevõtetes ja asutustes tagab streigi või töösulu kuulutanud organ hädavajaliku teenindus- või tootmismahu, mis määratakse kindlaks poolte omavahelise kokkuleppega. Lahkarvamuste korral määrab hädavajaliku teenindus- või tootmismahu riiklik lepitaja, kelle otsus on pooltele kohustuslik.

(4) Elanike ja majanduse esmavajadusi rahuldavate ettevõtete ja asutuste loetelu kehtestab Vabariigi Valitsus

KTLS § 21 lg 3 kehtiv regulatsioon tagab, et streigi korral hädavajalik teenindus- või tootmismahut igal juhul määratakse. Selle sätte mõtte ei ole keelata streike elanike ja majanduse esmavajadusi rahuldavates ettevõtetes, vaid tagada streigi ajal hädavajalik teenindus- või tootmismahut.

Hädavajalik teenindus- või tootmismahut ei tähenda tavapärase teenuse jätkamist, vaid ainult neid teenuseid, tegevusi või tööülesandeid, mille katkemine streigi ajal ohustaks vahetult inimeste elu, tervist, turvalisust või ühiskonna esmavajaduste rahuldamist.

Me ei nõustu EKTk arvamusel, et Vabariigi Valitsuse poolt kehtestatavasse loetelusse kuuluksid kõik ettevõtted ja asutused, kelle tegevusala on hädaolukorra seaduse alusel käsitletav elutähtsa teenusena. Juhul, kui Vabariigi Valitsus määraks, et kõik ettevõtted ja asutused, kelle tegevusala kattub hädaolukorra seaduses mainitud tegevusalaga, oleksid elanike ja majanduse esmavajadusi rahuldavate ettevõtete ja asutuste loetelus, siis võib olla tegemist töötajate põhiõiguse liigse piiramisega. Streigiõigus on ühinemisvabaduse oluline osa, mille kaudu saavad töötajad kaitsta oma huve ja edendada oma töötingimusi. Ühinemisvabadus on töötajate põhiõigus ja põhiõigusele piirangute kehtestamisel tuleb tagada töötajatele alternatiivsed meetodid kollektiivsete õiguste kaitseks.

Siiani ei ole praktikas tekkinud probleeme sellest, et Vabariigi Valitsus ei ole ettevõtete ja asutuste loetelu kehtestanud ning tavapäraselt hädaolukorra korral streike ka ei korraldata. Juhul, kui peetakse siiski vajalikuks KTLS § 21 lg 4 üle vaadata, siis tuleks moodustada kolmepoolne töögrupp, kuhu kuuluvad ametiühingute ja tööandjate esindajad ning riiklik lepitaja. Lähtuma peaks vähemalt alljärgnevast:

- Võiks olla väljatöötatud kriteeriumid, mille alusel hinnata, kas konkreetse teenuse või tegevuse katkestus võib tekitada vahetu ja olulise ohu inimeste elule, tervisele turvalisusele või ühiskonna esmasele toimimisele. Eristada tuleb ettevõtte või asutuse üldist kuulumist valdkonda ja neid konkreetseid ülesandeid, mida tuleb streigi ajal minimaalses mahu jätkata.
- Üheselt peaks olema arusaadav, kuidas määratakse hädavajalik teenindus- või tootmismahut sektorite lõikes.
- Peaks olema tagatud, et töötajate streigiõigust ei piirata laiemalt, kui on vältimatult vajalik.
- Streigiõiguse piiramise korral tuleks kehtestada streigiõiguse piiranguga hõlmatud töötajatele alternatiivne protsess, mille kaudu nad saavad oma kollektiivseid õigusi kaitsta – nt lepitusmenetlus, mis lõpeks lepitaja poolt pakutava kohustusliku lahendiga.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Kaia Vask
EAKLi esimees